

ПРОСВІТНИЙ ЛИСТОК

Видає Пресова секція С. В. У. з полонених Українців табору Вецляр.

Виходить 5, 15, і 25. н. ст. кожного місяця.

Ціна одного примірника 5 фен.

Вецляр, дня 5. червня 1916 р.

С м е р т ь

Івана Франка.

Саме в часи завзятої боротьби о долю українського народу, дня 28. мая 1916. р. у Львові зійшов зі сцени життя іден із найкращих борців за його освідженне і культурне піднесення, наш відомий поет письменник і учений, **Д-р Іван Франко.**

Як грім ударила нас вістка про смерть сього велетня думки, сього борця і невтомного робітника на лані народної освіти і культурного розвитку української нації. Величезна ся втрата і невіджалувана! В могутній духовній постаті І. Франка, ми губимо іден з найміцніщих стовпів нашого українського письменства і тільки їдно розважає нас у нашому безмежному сумі, се та маса його різнородних творів, які лишив нам

великий небіжчик і в яких отразила ся вся його духовна істота народного борця за освіту і поступ українського громадянства.

Своїми творами на різних полях науки, поезії і літератури, Іван Франко сотворив собі той нерукотворний пам'ятник для нащадків, який постійно буде згадувати їм сього великого діяча на лані українського національного поступу і служити ярким прикладом, як треба працювати для свого народу! Він дійсно був тим **камінярем**, що все життя поклав на користь кращої будучини Неньки-України і всього людства!

Вічна же пам'ять Тобі, Великий Сину—Великого народу!..

А. Полуботок.

В слідуючій числі подамо портрет і огляд діяльності Івана Франка.

На смерть І. Франка.

*„З неба скотилась зоря промениста
В темну глибину океана;
В мирі порвала ся чесна та чиста
Жизнь за братерство одна.“*

Замовк співець... його на віки
Підземна Лета приняла...
Удар тяжкий, удар великий
Нанесла нам фортуна зла.
Ми втратили за краю долю
Свого могутнього борця,
Робітника на ріднім полі,
Який трудив ся без кінця.
Недавно ще гули, бренили
Його аккорди чарівні,
Які в серцях людей будили
Любов до волі й вітчизни.
Недавно ще народню пиву
Зерном він чистим засівав
І з того доброго засіву
Богатого врожаю ждав.
Та не діждав тії години:
Пробив його останній час...
Яскравий світоч України,
Мов промінь захода, погас...
О, де нам слів таких набрати,
В яких би можна передати
Всю вартість нашої утрати,
Глибину печалі описати?!..
Та що печаль? Вона безсила
Вернуть поета до життя...
Його сховала тьма могильна
Від нас на вік, без вороття.
Умер поет... та його слово,
Огненне слово, ще живе,
До волі, правди і любови
І тепер людей воно зове.
І буде звать во вічні віки...
Століття, друге пролетить,
А наш земляк—поет великий
В душі народа буде жить!

К. Отава.

Закон 3. юня 1907. року.

День 3. юня 1907. року, як і гіркої пам'яті „9 январа“ 1905. р., являється історичним днем тяжкого погрому російського правительства над народом своєї держави. В сей день царське правительство розігнало Другу Державну Думу, арештувало соц.-дем. депутатів її й видало новий виборчий закон, від котрого слідує дві Думи стали зватися в насмішку „третейонськими“.

9. январа 1905. року тисячі народа довірливо йшли до царя з іконами і церковними хоругвами, щоб розказати царю правду та просити милости і прав за такий незаконний намір, той нарід, правительство розстріляло й засікло на вулицях Петербургу нагайками.

Після того народ вже не просив, а трібував, і під грізним напором рішучих протестів і забастовок, царське правительство йшло на уступки і видало знаменитий „Маніфест 17. октябрю“ о свободах і покликало до законодавчої діяльності представників народу.

Тепер царському правительству пришлось рахувати ся не з полохливою масою на вулицях Петербурга, що мандрувала до царських палат із вірою і молитвами, а з представниками народа, котрі добре вже знали, чого варто те правительство, ті прислужники трону.

Тепер прийшло ся рахувати ся не з улличними бунтарями, а з людьми, що покликані до контролю правительства в царську Думу, царським указом.

Але, чи могло старе правительство без боротьби уступити, чи могло бути згідним із новою силою робучого люду.

Ніколи і нігде сього не бувало.

Пішла боротьба, в якій верх взяло правительство, верх взяв старий лад, старий, віками прищеплений дух царізму.

Першу Думу незабаром розігнали й стали другу до бою скликати.

Як звісно поступова частина членів Першої Думи, так званої Думи „народнього гніву“ одвітила на сей розгін *Виборжським зазовом* до народів держави провадити бойкот нахабного правительства, не давати салдатів, не платити податків і т. д. Але відповідного наслідку той зазов у народа не мав, тільки депутатів у Другу Думу народ знов ніслав також войовничих, також щирих захитників робучого люду й більшість думська знову була проти правительства.

Полилось гнівне слово, почалась думська боротьба і знов правительству туго приходилось. У правительства єдина була надія—розв'язати і сю Думу, розігнати її, як і Першу. Для того ж, щоб не мати такої небезпечної для себе слідуєчої Думи, то тихонько поки що вимудровували новий вигідний для панів, виборчий закон.

Соціал-демо-
кратичні послы
4-ої Думи

заслані на
примусові
роботи.

Петровський, Бадаєв, Муранов, Сарнойлов і Шагов в арештанських убраннях.

Також щоб і Думу розігнати, то потрібно було найти правительству для такої акції підходячу причину, а через те, що такої причини не було, то правительство пустило в ход *провокацію*.

Підослані були до соц.-дем. депутатів Думи агенти поліції, під видом представників воєнних революційних організацій Петербурга. При помочи різних підлогів тих агентів, правительство обвинило соц.-дем. Думи, котрих було більш 50, в преступній діяльності серед війська.

На домагання правительства в Думі видать с.-д. депутатів для суда і кари, Дума відмовилась і тоді правительство розігнало Думу, арештувало тих із с.-д. депутатів, що не успіли втікти, і опублікувало вибори в нову Думу по новому виборчому закону.

Се було 3. юня 1907. року.

І в Першу та Другу Думи, виборчий закон був дуже для народа злий, а новий виборчий закон, „3. юня“ знов страшенно *обмежив виборчі права робітників і селян*, а всю силу її права передав у руки панів та поміщиків. Тим законом все було так розписано, щоб обсікти виборчі права бідного робучого люда й як більшу дорогу дати виборщикам панів та поміщиків. Коли від тисячі селян проходив один виборщик, то такого виборщика давали десятки попів або поміщиків, а крім того, тоді як селяне проходили чотири степені виборів, то попи та поміщики проходили три, а то й дві степені і значить менши проціжувались, скорій доходили до губернських виборів, де вибирають членів Думи, так що в великій більшості перемогли заштитники старих порядків, старого ладу Росії.

Тому то „третєюньська“ Третя Дума була такою слухняною та лагідною перед царським

правительством і снова відбула свій 5 літній срок діяльності.

За сей довгий час вона провела в життє немало таких законів, як приміром, устрійство *прачешної* в Юревському університеті і т. под.

Після, сю діяльність благополучно продовжувала Четверта, також „третєюньська“ Дума, котра нині вже кінчає свій 5 літній срок і котра в сю війну прославилась тим, що багато говорила, а зробила тільки те, що згодилась з царським правительством, ще з початку сїєї війни відправити на Сибір, на вічне поселенне своїх членів із фракції соц.-дем.

Після Другої Думи пішли на Сибір, гримлячи кандалами, заштитники робучого люда, пішли туди із Четвертої Думи, а нині від нас буде залежать, щоб було інакше.

Багаті ми є гірким опитом і тільки треба вміло черпати із тієї науки, що життєм нам буладана.

Коли існувала ся Перша Дума, а потім Друга, то все осторожні люде кричали: „Бережіть Думу!“ щоб, значить, її не розігнали, щоб, значить, потрохи йти правительству на уступки.

І коли не уберегли ні Першої, ні Другої Думи, то їм кидали докори за те, що ті Думи загостро йшли проти правительства, допомагаючи прав для народа.

На других двох Думах, яких не розігнали, ми побачили наслідки лагідности та уступчивости перед нашим правительством.

Куди летить наша любовь, наші симпатії, до яких Дум? Безперечно до перших двох, а дві послідні стидно якось і згадувать.

Се порівнянне говорить нам про те, що не лагідністю, не проханнем здобувати треба права, а боротьбою.

И. Горобець.

Контраст.

*Настав ясний чудовий май:
Куди не глянь—перед тобою
Усе, неначе Божій рай,
Цвіте, пишаєть ся красою.*

*Квітчастий килим навкруги
Весна—молодка ростемла,
Долини, гори і луки
В шовки неначе нарядила.*

*Красуєть ся чудовий гай
В зелено-пишному уборі,—
Кругом, ніби казковий край,
Усе твої чарує взори.*

*Життєм кишить весь Божий мир,
Велика радість в нїм панує:
Мала комашка, птах і звір—
Усе на волї торжествує.*

*В гаю до ночі не вгава
Сїмя веселая крилата,
Природа, навіть нежива,
Здаєть ся радістю обнята.*

* * *

*А я, природи володар,
Вінець Господнього творіння,
Пошу в душі своїй тягар
З нїмим погіршним терпінням...*

*Весна для мене—не весна,
Мене не тїшить сльиво мая,
Краса природи чарівна
Душі моєї не займає.*

*Ніщо їй не веселить,
Чудовий май їй драгує,
Серед краси вона болить,
Серед веселости нудьгує.*

*І зависть мене огорта,
Коли побачу, як на волї
Мала комашка проліта
І пропада в яснім роздолї.*

*Я, царь природи, чоловік,
Завидую нікчемній тварі!..
Завидую... Вже другий рік
Сиджу я в дротяній кошарі.*

*Комашка вільна, а мені—
О, всеблагій, єдиний Боже!—
Мені не вільно в полоні
Ступить і кроку без сторожі...*

*Я другий рік даремно жду
Святої волї, наче Бога...
Та-ба!.. куди лиш не піду,
Зустріну всюди вартового...*

1916. р. Отава.

Історичний календар.

3. червня 1569. р. підписав панам король Жигмонт Август на соїмі в Люблінї грамоту на прилучене кївщини побіч Підляша, Волиня і Поділя до Польщі від Вел. князівства литовського та наказав Кївськѡму воеводі кн. Василю Констанови Острожськѡму зложити присягу Польщі. Тим робом Україна переходила від Литви до Польщі під панованнє. Се називаєть ся

Люблинська унія Литви з Польщею.

в якій хитра Польща загарбала від Литви Україну, а Литва стала її прихвостнем. За тим Поляки побивали ся майже двісті лїт, але чого не зробила боротьба—те зроблено одним почерком короля. Як же це стало ся? Як Литва з Україною пристала до Польщі? Поляки розділили їх вірою: Литовців католиками поробили і дали їм більше право, а православних Українців відсунули від власти. Далі проти панів підбурили середню шляхту, щоб вона тягнула до Польщі, бо в Польщі „шляхтич на загродзе рувни воеводзе.“ Далі: Литва підійняла війну з Московським царством і не могла її подужати, Поляки не схотїли помогати кажучи: „Приступїть до унії (злуки) з Польщею, то поможемо!“

Зїбрали ся на соїм до Люблина 1569. р. і давай намовляти Литву до унії (злуки в одну державу з Польщею.) Литовці не схотїли: 1. березня виїхали тихенько з Люблина, сподїваючи ся зїрвати соїм.

Поляки тоді представили королеви, що литовські пани тим образили короля, і, маючи за собою середню шляхту, намовили короля підписати таке: що *Підляше і Волинь* забирає від Литви *Польща*, бо ті землі були давно польські (хоч се була брехня). Король підписав. Тоді сказали: І Подїле було польське і воно теж належить ся Польщі—король і се підписав. Тоді сказали: *І Кївщина* була польська і вона теж належить ся Польщі. Король знов підписав і наказав усїм українським панам і достойникам, що були православної віри прибути на соїм і присягнути Польщі під загрозою утрати майна і достоїнств.

Українські пани не мали на Литві рівного права з католиками і завагували ся, чи не краще пристати до Польщі і запевнити своїй вірі і рівне право з польською. Прибули отож кн. Василь Констан Острожський, кн. Бог. Корецький, кн. Константин Вишневецький і багато иньших панів і князїв та заявили устами князя *Конст. Вишневецького*: „Ми з доброї волї не з примусу присягнемо, але під умовою, що в Польщі буде в пошанї наша православна віра, наша українська мова, наші права і привїлеї, які маємо від своїх князїв, що старші родом за польських і литовських князїв.“ Поляки обїцяли; наші українські пани присягнули.

Тоді *литовські пани* побачили, що біда, геть їх Польща обрабує не тільки з України, але щей з Білої Русі—той вернули на соїм, щоб ратувати те, що остало ще під Литвою. Вернули і стали

просити не відривати більше нічого, Поляки згодились, але Литва мусіла пристати на унію се є: вічну злуку з Польщею, до якої тепер прилучено Україну. Мають вибрати разом короля, але мати особних міністрів, скарб і своє військо.

Польські пани обрабували Литву і стали сунути ся на Україну, забирати землі, арендувати жидам, налити ліси на потаж, а мужиків змусили робити панщину; мало не всю нашу працю вивозили за золото за границю. А про мову і віру—то не стали терпіти й українського духу, дарма, що присягали! Аж вибухла козаччина і Богдан Хмельницький прогнав їх за Вислу, по битві під Жовтими Водами, Корсунем і Зборовим.

Така з Ляхами згода Україні каже: голуб з шуляком у гніздо не пхай ся! З того часу і ми се знали, що з Ляхом дружи, а камінь за пазухою держи!

поки що й не існує, а вони вже посягають заграбувати руки на чужі землі. Почали горлати перед цілим світом, мовби тільки Польща бідувала „під московським деспотизмом“.

Панове Поляки!

ви ще й про свою долю добре не відатете, а вже пригадали ту *загребуциу політику*, ізза якої Польща зійшла з карти Європи.

Та ганебна Польська політика, котра має багато спільного з Московською, що каже: „Дома ладу не штати, аби инчим розказувати“, вже почала забирати „до будучого Царства Польського“ те саме, ізза чого Польща згинула.

Ми питаємо вас. Панове Поляки:

Чи ви й тепер охочі до свого самостійного життя? Коли так, то мусите кинути ту ганебну політику, що довела вас до загибелі, а мусите

Вправи дівчат
в українським

гімнастичнім
товаристві „Січ“

Це я спімнув старий історичний факт для того, щоби ш. читачам розкрити очі перед тією небезпекою, яку нам готують тепер панове Поляки.

Нині *польські пани зїхали ся в Кракові* під проводом Яворського й ухвалили *Кравівську унію*, себто домогати ся від союзних держав: Україну, Литву і Білорусинів прилучити до будучого польського царства а то: цілу Галичину без поділу на польську західну й українську—східну. Волинь із Підляшнем, Поліссє, а навіть Київщину, бо там бачите є польські пани здавна. „Ми, Українцям, Литовцям і Білорусинам—кажуть вони—дамо таке право, яке Хорватам дають Угри“.—Теплий кожух, та не на нас шитий—скажуть на се всі Українці, Литовці і Білорусини. Обіцянка не данка,—а дурному радість.

Діло в тім, що фактично польська держава

признати *право на самостійне існування* не лише нашій *українській нації* та Білоруській. а взагалі кожній нації, котра пред'являє своє право до самостійності! І коли ви, п. Поляки, це признаєте, то дійсно заслугуете на свою самостійність; коли ні—то ще довго вам рости до неї, аж поки ви зрозумієте, що не лише Поляк хоче жити і користати ся всіми природними благами, не зависимо одного чоловіка від другого, чи нації від нації, а кожний чоловік цього бажає!

А як вам московська неволя не подобас. то знайте що й нам не лише московська, а й польська. Бо ми, Українці, польську неволю досить знаємо.

На підставі нашого загального інтересу я вас, п. Поляки прошу й взиваю всім, що лише є найсвятіще: на що пам знов заводити Хмельничину, руїну—*Гайдамачину?*

Ви ж добре знаєте, що кожний свідомий Українець може бути, Гонтаю, Залізником і Зборів, Корсунь та Жовті води можуть воскреснути! А потім... і Польщі не має і Україна по чужих людях зітхати ме!

Отже краще б не повторяти тієї ганебної Польської політики, що й Україна мусила йти до

московського царату, від польського „щастя“ та й Польща й доси не може стати сама на свої власні ноги. Тож краще творити мир, чим воскресати історичну ворожнечу, після якої й доси Українець з Поляком не можуть сидіти за одним столом.

С. Журба.

Українські дівчата
в Січових Стріль-

цях на боєвим
фронті.

Душа України.

Ви спите і не чує ніхто,
Як душа України до вас прилітає,
Ви спите, ви не знаєте, хто
Під вікном вашим плаче і тяжко ридає.

А вона сирота від вікна до вікна
До дітей прилітає що ночі,
Розбудити дітей своїх хоче від сна,
Що їм ворог приснав ясні очі:

— „Ви спите, ви не чуєте, ви глухі, ви німі,
Камінока у вас, а не серце—
Нїби рани нема ще у ваших грудях,
Що пробило ядро бісурменське.

Чи зажили ті рани, що під Уманем ви
Бились з Ляхом три дні і три ночі—
Чи ще кров не тече по лиці з голови,
Що вам ворог виналював очі!?

Г. Шинкув.

„Вецлярська Україна“

Таку назву носить від 16. мая наша громада полонених Українців у вецлярському таборі.

На підставі ухваленого того дня нашою загально-таборовою організацією, Генеральною Радою, основного конституційного закону належать управити всім внутрішнім життям у нашій таборі до найвищої таборової організації,—Генеральної Ради (Генерального Союму) і вибраної тою виконуючої (екзекутивної) влади і Генеральної Старшини.

Теперішній наш організаційний устрій довершує почате дня 14. лютого діло сотворення в нашій таборі цінних основ організаційного життя, довершує те, що було поставлено стало в основу утвореної тоді загально-таборової організації—Генеральної Ради. Вже назвою своєю мала вона бути приготуванням для теперішнього нашого державного устрою та складалась із представників всіх бараків. Правила вона враз із Просвітним Відділом всім просвітно-організаційним життям у таборі, а в круг її діяльності входило також шкільництво освідомляючою й агітаційною працею в таборі, як і адміністративні таборові справи (назначування старших бараків, старших на кухнях, вибір старших бльоків і старшого табору).

Новий наш організаційний устрій приніс нам цінкіше зілляне Просвітного Відділу з нашими організаціями і зріжничковане та поділ круга ді-

яльності Генеральної Ради, між нові організації на засаді розділу адміністрації, від законодавства та освітлюючої (політичної) пропаганди й агітації до адміністрації. Вимагав цього предвиджений розвій нашого просвітно-організаційного життя у таборі.

Після цього нового устрою нашого організаційного життя, Генеральна Рада переняла на себе всі законодавні справи в таборі, перебравши до розбору також і „всі ті питання, які не впливають вправді з теперішнього таборового життя, але на Україні дотикають їх життєвих інтересів“ (§ 28. основного закону).

2) Генеральній Старшині припали до поалагодження всі адміністраційні справи в таборі і введення ухвал Генеральної Ради в життя.

3) Національна (народна) організація перебрала на себе освітлюючу працю пол., пропаганду й агітацію в таборі.

Дня 20. мая відбуло ся перше засідання нової Генеральної Ради. Є се вже наш Парлямент, наш Соїм у котрім засідають лише послі, вибрані від кожного бараку, від всього табору.

По торжественнім отворенню цього нашого Генерального Соїму й виборах президії приступлено до вибору голови нашої державної організації Кошового атамана і вибору Генеральної Старшини. Головою Генеральної Ради вибрано т. Я., заступником т. Б. писарями т.т. К. і П.

Кошовим отаманом вибраній зістав дотеперішній голова Просвітного Відділу Др. Перфецький, а до Генеральної Старшини вибрано на підставі предложеній кожною організацією в таборі пропозиції по одному представникови від всіх таборових організацій і членів Просвітного Відділу яко провідників тих організацій.

До Генеральної Старшини ввійшли крім членів Просвітного Відділу т.т. Ленкого, Терлецького, Пачовського, Кордуби і Лисецького, т.т. В. Б., П. Б., Д. Р., П. і Б.

Дня 25. мая відбуло ся перше засідання Генеральної Старшини, на котрім вибрано Генерального Канцляра, писаря, Генерального атамана, чотирох генеральних осавулів, Генерального Підскарбного й Генерального обозного, а відтак обговорено весь плян праці в таборі.

Народна (національна) організація построєна на слідуєчих основах. Всі освідені громадяне в таборі становлять сю організацію і вибирають у бараках бараківі заряди, в бльоках бльокові управи, а на чолі стоїть вибрана загалом членів начальна управа.

В бльокових управах засідають представники бараківих організацій і старші бараків, а в начальній управі—голови бльокових організацій і по одному представнику тих організацій.

Народна (національна) організація се міжпартійна загалю—таборова організація. Удержус вона семінар народнього виховання й агітації (народний семінар).

Дня 27. мая відбули ся збори сеї народної організації на котрих довершено вибору 18 членів

начальної управи та розведено обширну дискусію над напрямками всієї освітлюючої-агітаційної праці в таборі.

Вітаючи зі щирим вдоволенням весь сеї новий устрій нашого організаційного життя у нашім таборі, як доказ здорового та нормального розвою нашого народнього життя в таборі, сподіваємо ся, що по тих реформах вплине життя наше ще живійше, ще сильнійше, а організації нашій обіймуть своїми вітами весь наш загаль у таборі.

Тому на слідуєчим засіданню дали цій організації назву: **Просвітна Громада.**

С. Троянда.

Народна школа.

25 мая, в четвер розпочала ся наука в зреформованій народній школі. В нову програму ввійшло чимало таких предметів, яких раніш в ній не було, (як от: фізика, хемія, геометрія), добавлено 4 класу та приєднано до викладов нові учительські сили.

До сего часу виписалось до школи приблизно коло 130 душ, з яких що дня на викладах буває коло ста. Поділяють ся вони по класах так:

До I класу а й разом виписаних є 35, на уроки приходять пересічно 25 учнів.

До II класу виписалось 35, на уроки приходять пересічно теж 25 учнів.

До III класу виписаних є коло 40, на виклади приходять пересічно 30 люду.

До IV класу виписаних є з 20, на виклади ходять приблизно 15 люд.

Крім того, май же що дня виписують ся нові учні. Люди з охотою беруть ся до науки та щиро цікавлять ся всіма її галузями. Це й учителям надає охоти до праці й вони тепер провадять її систематично та з любовю.

Що четверга відбувають ся конференції учителів, на яких кожний з них дає звіт з своїх викладів та висловлює свої думки й бажання, чи то до пляну, чи до методи навчання, які при переведенню в практику зирочиняли ся б, з його погляду, до постуновання в науці.

Так на конференції, яка відбула ся 1 червня, всі приблизно висловили ту думку, що треба йти на зустріч бажанням та вимогам учнів і старати ся навчити їх всему тому, що їм потрібно в практичному життю й так, щоб з того їм був як найбільший тосен.

Здасть ся, отже, що є всі данні до того, щоб на протязі 3-х місяців, як то намічено на пляну, люди змогли винести з школи такі знання, які принесли б велику користь в їх життю.

Як бачите, шановні читачі, з новою програмою, з новими фаховими силами та побільшеною енергією товариші учителі взялись до праці над освітою своїх братів земляків.

Дай-то, милій Боже! В добрий час!

С. Троянда.

Гімнастичне Т-во „СІЧ“ існує з 29 марця с. р. Спочатку ми не мали ніяких приладів до гімнастиковання, не було і площі, на якій можливо було би робити вправи; не дивлячи ся на се в Т-во з'єднали ся декількох десятків полонених, які збірали ся для вправ в ідній з кімнат „Н. Д.“ було догідно і тісно, але про те зараз ми маємо дві чудових площі, гімнастичні знаряди, футбол, кеглі і т. ин.; ходимо на прогульки в ліс і там на вільному повітрі робимо свої вправи і гри. Організація значно поширила ся; має щодня вправи крім четверга від 14 11-ої год, рано до 11 год. Закликаємо до товаришів, які розуміють всю вагу гімнастики для нашого здоровля і фізичного розвитку, хай зголошують ся до „СІЧИ“, де знайдуть і користь, і розвагу, і відпочинок!

М. Б-ський.

Телеграма.

З приводу певідкашованої втрати в особі І. Франка, Генеральна Рада послала у Львів телеграму такого змісту: „Генеральна Рада Вєцлярської України прилучає свій сум до запального суму всеї Соборної України по тяжкій незамінній втраті І. Франка. Невблагана смерть вириває з рядів невтамних труженників за обновлення свого народу найкращій силі.“

Низько схилиємо голови перед величною поетатою славного борця за кращу долю свого народу.

Люди вмірають—ідеї вічні.

Земля пером Тобі, великий поборнику правди!“

Голова: Я-к. Секретарь: С. К-й.

Події в світі.

(Від 25. мая—5. червня).

За тучами громовими сонечко не сходить!

Борба йде далі, а миру немає і Бог зна, коли буде. Вже світало, та за хмари сонце занало. Здавало ся Англія і Німеччина пристануть на мир, відступивши Франції забрані землі, а Росія заплатить тим, що в неї взято. Тільки через Бельгію згода не стала. Та показало ся,

Слова полова—а діло диво.

Схопила ся війна на французьким фронті, як була—а ще з Італією Австрія стала рахувать ся. Полонила до 30,000 війська і пів сотні гармат і увійшла з гір на доли дорогою, що йде до Венеції. В Італії зняв ся лемент до Росії, аби нашір відвернула наступом на північнім фронті. І царь скликав раду полководці до Царського села, щоб офензиву починати. Але либонь

з того шва не буде дива.

Росія зачала великий наступ артилерії на просторі 350 кільометрів, але поки що не видно наслідків сеї офензиви. У Росії ладу немає, а невдоволення змагасть ся. Оноді в Одесі вистрілив один інжінер на царя тричі, та тільки малого царевича зранив у ліву руку, а цар виїшов ціло. Та й з царем в Росії лихо не згине.

Хотів мабуть привернути порядок Кіченер, англійський міністр війни і виїбрав ся до Росії в гостину зі штабом 22 офіцерів.

Та гірка гостина, як лиха година.

По дорозі до Архангельська схопила ся буря і корабель воєнний разом з Кіченером і 22 офіцерами штабу затонув. Розбив ся або на міні, або на на німецьким торпеді. Се велика втрата для Англії, бо він гетьман був усього війська добровільного, а без гетьмана військо гине. Се зробило великий переполох у Росії й Англії. Мав він цілою силою російського війська вдарити на Німеччину й Австрію без пощади на людські жертви. Може з його смертю спасло ся багато нашого брата від смерті. Хай з Богом спочиває на дні моря.

З щастя та горя скувала ся людська доля.

Останнього мая счинила ся велика битва на Скагерак на побережю Данії між англійською а німецькою фльотою, борба була на воді між кораблями, під водою між підводними суднами і в повітрі—битва, якої світ не видав. Англійці втратили 8 великих кораблів, 10 торпедовців, 1 підводне судно, а в тім 333 офіцерів і 5,129 моряків—а Німці 2 кораблі 4 малі кружляки 5 торпедів. Найкраще визнає се із англійської звістки: Англія втратила 117,750 тонн, Німці 60,720, хоч Англійці много своєї шкоди закривають. Але ще одна—дві таких битви і уся Європа буде вільна від англійського насильства і голоду.

Дай Боже знати, з ким буду в дуду грати,

кажуть неутральні Греція Румунія і Швеція і під тою побідою Німців стали хилити ся до Німців, та всі воєни ще не рішені. Хоч Греція умовила ся по тай з Болгарією і дозволила її займати Кавалю. Румунія прихилиєть ся до Німеччини згодою з Турком і Болгарією, ворожо до Росії—але всі ще ждуть, мовляв:

Туди глядь, туди шерсть лежить!

А нам тільки і в гадці, щоб мир був та добрий. Хай він порівняє гори з долинами, а богатих з убогими,—поневоленних з вольними! Та воно дай Боже як найскорше, але вже видно, скорше від падолиста не завісять оружя, а поки перепишуть мир—Різдво буде. Слово—вітер, пшсьмо грунт! Та щоб на тім пшсьмі було написано: Україна має право! От і все, а за сям словом—здорові будьмо, а на себе не гудьмо. Правда і в морі не утоне!